

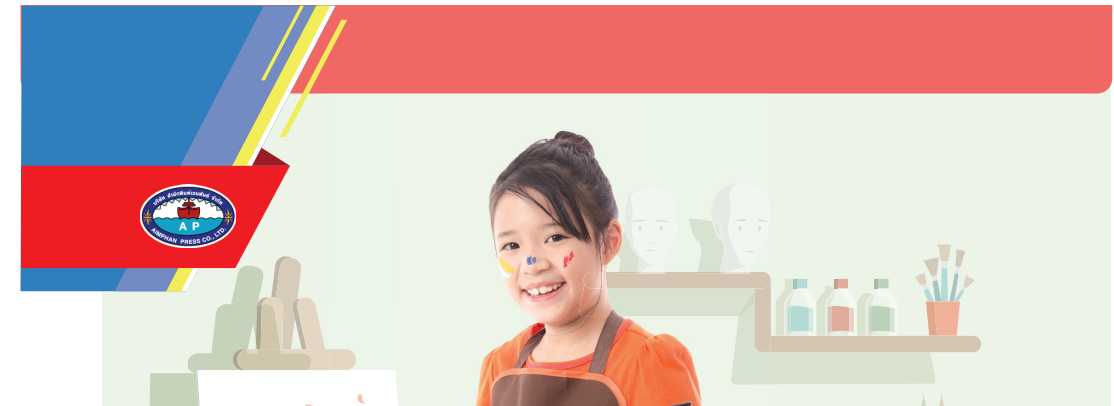
คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ทัศนศิลป์ 3** ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เล่มนี้ จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ผู้เรียบเรียง	1. นางสาวณิรณช สุวรรณมัย	
	2. นายปัญญา ทรงเสรี	
ผู้ตรวจ	1. ดร.ประติมา ธัญบุรณโตรกุล	
	2. นายปภณ กมลวุฒิพงศ์	
	3. นายโตม คล้ายสังข์	
บรรณาธิการ	1. ดร.เดชิต ดรีชัย	
	2. นายกรร คล้ายสังข์	

หนังสือเล่มนี้ประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และจะต้องส่งให้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตรวจสอบประเมินคุณภาพทางวิชาการ เพื่อออกใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาแทนใบประกันคุณภาพของสำนักพิมพ์ กรณีที่พบข้อบกพร่องข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งให้สำนักพิมพ์ทราบเพื่อดำเนินการตามที่ระบุในใบประกันคุณภาพสื่อฯ (ปกหลัง) พร้อมทั้งแจ้งให้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาทราบด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษาต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

ทัศนศิลป์ 3

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง

นางสาวณิรณช สุวรรณมัย
นายปัญญา ทรงเสรี

ค.บ. (ศิลปศึกษา), ค.ม. (ศิลปศึกษา)
ศ.บ. (ศิลปกรรมศึกษา)

ผู้ตรวจ

ดร.ประติมา ธัญบุรณโตรกุล
นายปภณ กมลวุฒิพงศ์
นายโตม คล้ายสังข์

ค.บ. (ศิลปศึกษา), ค.ม. (ศิลปศึกษา), ค.ด. (ศิลปศึกษา)
ศป.บ. (จิตรกรรม), กศ.ม. (ศิลปศึกษา)
ศป.บ. (ประติมากรรม), กศ.ม. (ศิลปศึกษา)

บรรณาธิการ

ดร.เดชิต ดรีชัย

กศ.บ. (ศิลปศึกษา), ค.ม. (ประถมศึกษา),
ปร.ด. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา)

นายกรร คล้ายสังข์

กศ.บ. (ทัศนศิลป์ศึกษา),
กศ.ม. (การบริหารและการจัดการการศึกษา)

จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

• ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง, ฝ่ายการเงินและบัญชี :
69/109 หมู่ 1 ซ.พระแม่กรุณย์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
โทร. 0 2584 5889, 0 2584 5993, 0 2961 4580-2
โทรสาร 0 2961 5573, 0 2582 2313

• ฝ่ายวิชาการ :
87/122 ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 0 2954 4818-20, 0 2953 8168-9 โทรสาร 0 2580 2923

ปีที่พิมพ์ 2566

พิมพ์ครั้งที่ 1

ISBN: 978-616-07-2376-8

ราคา 65 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ทัศนศิลป์ 3** ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียบเรียงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1 พื้นฐานงานทัศนศิลป์
- 2 สร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี
- 3 สร้างสรรค์งานปั้นและภาพพิมพ์
- 4 งานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเรียนที่ผู้เรียนจะได้ประโยชน์สูงสุด โดยเมื่อเรียนจบในแต่ละสาระการเรียนรู้จะมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจ และได้ปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้รอบด้าน ทั้งนี้ได้เน้นการบูรณาการกับการค้นคว้าหาความรู้จากสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและมีความภูมิใจในศิลปะ วัฒนธรรม สืบสานเอกลักษณ์ความโดดเด่นในท้องถิ่นของตน อันเป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนศิลปะ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ทัศนศิลป์ 3** จะเป็นประโยชน์ทั้งผู้เรียนและผู้สอนที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะต่อไป

ฝ่ายวิชาการ บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ห้องเรียน ศตวรรษที่ 21

การคิดวิเคราะห์และ การแก้ปัญหา

การวางแผนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างราบรื่น

การสร้างสรรค์

การใช้ความคิดสร้างสรรค์ สร้างสิ่งใหม่ ๆ หรือนำสิ่งที่เคยมีอยู่แล้วมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น

วัฒนธรรมที่แตกต่าง

การศึกษาเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างสรรค์อันมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การเข้าถึงวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างช่วยพัฒนาชีวิตการทำงาน และทางสังคมด้วย

การทำงานเป็นทีม

การศึกษาและปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รู้จักแบ่งหน้าที่กันตามความเหมาะสม เรียนรู้บทบาทของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

สื่อสารอย่างมีวิจารณญาณ

การสื่อสารอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องใช้ความคิดอย่างถี่ถ้วน และการถ่ายทอดความคิดจินตนาการของตนเองออกมาเป็นผลงานศิลปะ

เทคโนโลยีทันสมัย

การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการที่เหมาะสม

ทักษะสู่อาชีพ

การนำความรู้ ความสามารถที่ได้ในการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพที่สนใจในอนาคต

การมีคุณธรรม

การรู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ การแสดงความชื่นชมและยินดีกับผู้อื่นอย่างเต็มใจ และพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนะนำหนังสือเรียน

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานเล่มนี้ มีเนื้อหาที่สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีกทั้งยังได้เพิ่มเติมความรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และเกิดเจตคติที่ดีต่อศิลปะ ในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

จุดประกายความคิดสร้างสรรค์

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่กระตุ้นความสนใจให้นักเรียนได้รวบรวมความรู้เดิมที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การเรียนรู้ในเรื่องใหม่

สืบสมอง

คำถามจุดประกายความคิด เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะ ในการวิเคราะห์และสืบค้น ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ศัพท์ศิลป์น่ารู้

คำศัพท์เฉพาะที่ควรรู้เกี่ยวกับศิลปะ เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจความหมาย มากยิ่งขึ้น

รอบรู้...ศิลปะ

เกร็ดความรู้เพิ่มเติม และเทคนิคที่น่าสนใจเกี่ยวกับการ ปฏิบัติและสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีองค์ความรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่น่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกอ่านและรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

QR ส่องรู้

การนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจผ่าน เทคโนโลยี QR CODE เพื่อให้ นักเรียนเข้าถึงข้อมูลได้อย่าง รวดเร็วและหลากหลาย

กิจกรรม

กิจกรรมทำสาระการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ให้นักเรียนได้เข้าใจ ปฏิบัติ และสร้างสรรค์ อย่างมีกระบวนการ ในสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ

สรุปสาระสำคัญ

การสรุปสาระสำคัญทำหน่วยการ เรียนรู้รูปแบบ Infographic เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจได้ง่าย และยังสามารถ ใช้เทคโนโลยี QR CODE เพื่อเข้าถึง และรับชม Motion graphic ได้อีกด้วย

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

กิจกรรมทำหน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ นักเรียนได้เข้าใจ ปฏิบัติ และสร้างสรรค์ อย่างมีกระบวนการ เกิดทักษะการเรียนรู้ อย่างครบถ้วน และกระตุ้นให้นักเรียนเห็น คุณค่าและมีความภูมิใจในศิลปะ

ชวนคิด... พริตคำตอบ

คำถามทำหน่วยการเรียนรู้ เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ ของนักเรียน

โครงงานชวนคิด

การนำเสนอตัวอย่างโครงงานที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติ สร้างสรรค์ ค้นคว้า สืบค้น และทักษะอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

สารบัญ

Start

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
พื้นฐานงานทัศนศิลป์

1

จุดประกายความคิดสร้างสรรค์	2
ทัศนธาตุ	3
รูปร่าง รูปทรงในงานออกแบบ	13
สรุปสาระสำคัญ	16
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	17
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	17

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
สร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี

18

จุดประกายความคิดสร้างสรรค์	19
การวาดภาพระบายสี	20
วัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพระบายสี	22
เทคนิคการสร้างสรรค์	25
การแสดงความคิดเห็นในงานทัศนศิลป์	30
สรุปสาระสำคัญ	33
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	34
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	34

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

สร้างสรรค์งานปั้นและภาพพิมพ์

35

จุดประกายความคิดสร้างสรรค์	36
สร้างสรรค์งานปั้น	37
สร้างสรรค์งานภาพพิมพ์	44
สรุปสาระสำคัญ	48
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	49
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	49

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
งานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

50

จุดประกายความคิดสร้างสรรค์	51
งานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น	52
วิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น	55
สรุปสาระสำคัญ	60
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	61
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	61

โครงงานชวนคิด

62

บรรณานุกรม

64

ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ทัศนศิลป์ 3**
กลุ่มสาระการเรียนรู้ **ศิลปะ**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
สาระที่ 1 **ทัศนศิลป์**

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด											
	ศ 1.1										ศ 1.2	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2
1 พื้นฐานงานทัศนศิลป์												
2 สร้างสรรค์งานภาพระบายสี												
3 สร้างสรรค์งานปั้นและภาพพิมพ์												
4 งานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น												

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับลักษณะของทัศนธาตุในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์และเทคนิคการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ การวาดภาพระบายสี การสร้างสรรค์งานปั้น ชื่นชม แสดงความคิดเห็น และจัดกลุ่มในงานทัศนศิลป์ รูปร่าง รูปทรงในงานออกแบบ งานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น และการบูรณาการทัศนศิลป์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

ให้ผู้เรียนนำทัศนธาตุมาสร้างสรรค์งานศิลป์ด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ สามารถเขียนอธิบายและวิเคราะห์ความสำคัญของทัศนศิลป์ได้ เห็นประโยชน์ของทัศนศิลป์ มีความคิดจินตนาการในการสร้างสรรค์งานศิลปะรูปแบบต่าง ๆ อย่างอิสระและเต็มความสามารถ

ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมทางทัศนศิลป์ นำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

พื้นฐานงานทัศนศิลป์

สาระการเรียนรู้

ตัวชี้วัด สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

1. บรรยายรูปร่าง รูปทรงในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์ (ศ 1.1 ป.3/1)
2. จำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์ โดยเน้นเรื่อง เส้น สี รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิว (ศ 1.1 ป.3/3)
3. วาดภาพระบายสีสิ่งรอบตัว (ศ 1.1 ป.3/4)
4. บรรยายลักษณะรูปร่าง รูปทรงในงานการออกแบบสิ่งต่าง ๆ ที่มีในบ้านและโรงเรียน (ศ 1.1 ป.3/10)

1 ทัศนธาตุ

2 รูปร่าง รูปทรงในงานออกแบบ

แนวคิด

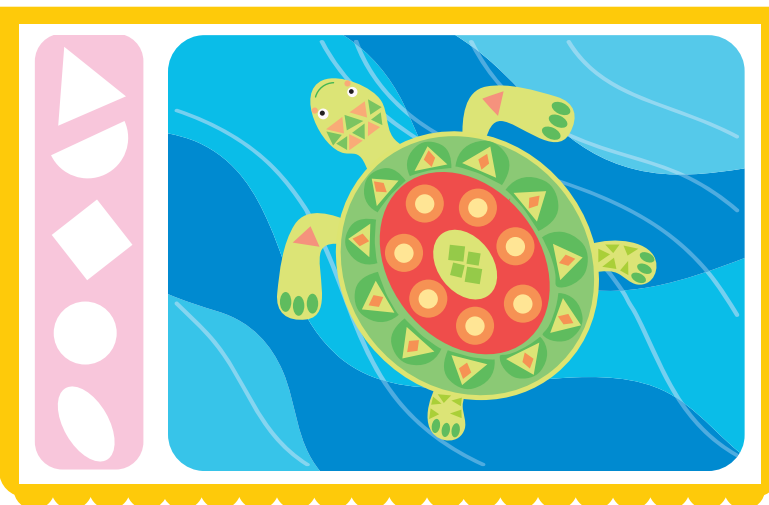
ทัศนธาตุ เป็นส่วนประกอบสำคัญของศิลปะที่มองเห็นได้ ได้แก่ เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว เป็นต้น ซึ่งปรากฏอยู่ในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์และออกแบบสิ่งต่าง ๆ

2

จุดประกาย ความคิดสร้างสรรค์

ให้นักเรียนสังเกตรูปร่างเรขาคณิตต่าง ๆ บนเต่า
แล้วระบุว่ามียูปร่างอะไรบ้าง และมีกี่รูป

รูปร่าง รูปทรงที่เพื่อน ๆ เคยเห็นในธรรมชาติ
มีอะไรบ้างครับ

3

ทัศนธาตุ

ทัศนธาตุ หมายถึง ส่วนประกอบของศิลปะ
ที่มองเห็นได้ ประกอบด้วยเส้น สี รูปร่าง รูปทรง
และพื้นผิว

จุด

เป็นทัศนธาตุอันดับแรก เมื่อนำจุด
มาเรียงต่อกันจะทำให้เกิดเส้น

เส้น

เส้นตรงแนวตั้ง
เส้นซิกแซ็ก

เส้นตรงแนวนอน
เส้นโค้ง

เส้นตรงแนวเฉียง
เส้นโค้งก้นหอย

สี

เข้ม

สีแดง
สีน้ำเงิน
สีเหลือง

พื้นผิว

เข้ม

ผิวหยาบ
ผิวขรุขระ
ผิวเรียบ

รูปร่าง

ลักษณะ 2 มิติ คือ
มีความกว้างและ
ความยาว

รูปทรง

ลักษณะ 3 มิติ คือ มีความกว้าง
ความยาว และความหนา
หรือลึก

4

การมองเห็นเส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และความสวยงามของธรรมชาติเป็นแรงบันดาลใจให้มนุษย์ถ่ายทอดความงามเหล่านี้เป็นงานศิลปะที่เรียกว่า “ทัศนศิลป์”

เส้น

เกิดจากการนำจุดมาเรียงต่อกันเป็นองค์ประกอบสำคัญของงานศิลปะทุกชนิด เป็นพื้นฐานในการสร้างงานทัศนศิลป์โดยนำเส้นมาประกอบ

1 เส้นในธรรมชาติ

หมายถึง เส้นที่สามารถพบเห็นได้ในธรรมชาติ เช่น เส้นที่เป็นลวดลายภูเขา

2 เส้นในสิ่งแวดล้อม

หมายถึง เส้นที่สามารถพบเห็นได้รอบตัวเรา เช่น เส้นของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

3 เส้นในงานทัศนศิลป์

หมายถึง เส้นที่นำมาประกอบกันให้เกิดเป็นผลงานทัศนศิลป์รูปแบบต่าง ๆ

5

สี

หมายถึง ลักษณะของแสงที่ปรากฏแก่สายตาเราให้เห็น เช่น สีแดง สีเขียว สีเหลือง สีจึงมีความสำคัญในงานศิลปะเพราะช่วยสร้างภาพให้มีจุดสนใจที่เด่นชัด สวยงามและมีชีวิตชีวา

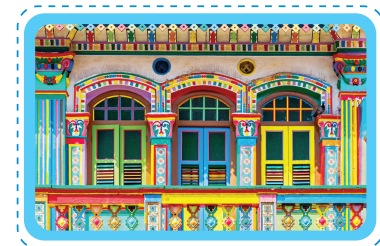

1 สีในธรรมชาติ

หมายถึง สีที่เราสามารถสังเกตเห็นได้ในธรรมชาติ เช่น สีของดอกไม้ สีของภูเขา เป็นต้น

2 สีในสิ่งแวดล้อม

หมายถึง สีที่เราสามารถสังเกตเห็นได้ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเรา เช่น สีของเสื้อผ้า สีของอาคาร เป็นต้น

3 สีในงานทัศนศิลป์

หมายถึง สีที่เราสามารถสังเกตเห็นได้ในงานทัศนศิลป์ต่าง ๆ เช่น งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานออกแบบ งานพิมพ์ เป็นต้น

6

รูปร่าง

รูปร่าง หมายถึง เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ คน สัตว์ และผัก ผลไม้ รูปร่างมี 2 มิติ คือ มีความกว้างและความยาว

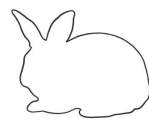
วิดีโอ รูปร่างและรูปทรง

1 รูปร่างในธรรมชาติ

หมายถึง เส้นรอบนอกของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ในธรรมชาติ เช่น รูปร่างของผัก ผลไม้ ดอกไม้ และสัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น

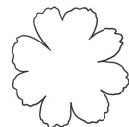
รูปร่างกระต่าย

รูปร่างองุ่น

รูปร่างดอกไม้

7

2 รูปร่างในสิ่งแวดล้อม

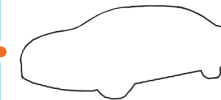
หมายถึง เส้นรอบนอกของสิ่งต่าง ๆ ที่เราสามารถมองเห็นซึ่งมีอยู่ในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น รูปร่างของบ้าน รูปร่างของสิ่งของเครื่องใช้ภายในและภายนอกบ้าน เป็นต้น

รูปร่างนาฬิกา

รูปร่างรถยนต์

3 รูปร่างในงานทัศนศิลป์

การนำรูปร่างมาสร้างสรรค์เป็นผลงานทัศนศิลป์ ซึ่งจะมีลักษณะเป็น 2 มิติ ในงานทัศนศิลป์มักจะนำรูปร่างและรูปทรงมาสร้างสรรค์ด้วยกัน เพื่อให้ภาพดูมีมิติมากยิ่งขึ้น

รูปร่างธรรมชาติที่ปรากฏในงานทัศนศิลป์

รูปร่างสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ปรากฏในงานทัศนศิลป์

8

รูปทรง

รูปทรง หมายถึง โครงสร้างทั้งหมดของวัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ คน สัตว์ และผัก ผลไม้ มีลักษณะเป็น 3 มิติ คือมีความกว้าง ความยาว และความหนา หรือความลึก

1 รูปทรงในธรรมชาติ

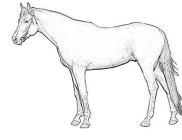
หมายถึง โครงสร้างของวัตถุที่เราสามารถมองเห็นความกว้าง ความยาว และความหนา หรือความลึก มีปริมาตรที่เราสามารถสังเกตเห็นได้ในธรรมชาติ เช่น รูปทรงของผัก ผลไม้ สัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น

รูปทรงมังคุด

รูปทรงม้า

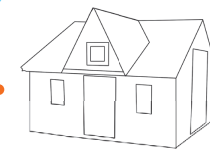
2 รูปทรงในสิ่งแวดล้อม

หมายถึง โครงสร้างของวัตถุที่เราสามารถมองเห็นความกว้าง ความยาว และความหนา หรือความลึก ที่เราสามารถสังเกตเห็นได้ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น รูปทรงของบ้าน รูปทรงของสิ่งของเครื่องใช้ เป็นต้น

9

รูปทรงบ้าน

3 รูปทรงในงานทัศนศิลป์

หมายถึง รูปทรงที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาเป็นผลงาน การใช้รูปทรงในการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์ จะทำให้ภาพดูมีความตื่น ลึก หนา บาง มองเห็นคล้ายกับความเป็นจริง มีทั้งรูปแบบของงานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานออกแบบสร้างสรรค์ต่าง ๆ

งานภาพวาดที่ดูมีมิติ มีระยะใกล้-ไกล

งานปั้น

กลับมา

เพื่อน ๆ รู้ไหมครับว่า...
ธรรมชาติกับศิลปะเกี่ยวข้องกันอย่างไร

10

พื้นผิว

หมายถึง บริเวณนอกสุดของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น สามารถมองเห็นและสัมผัสได้ ให้ความรู้สึกต่ออารมณ์จิตใจที่แตกต่างกัน เช่น

ผิวหยาบ
ให้ความรู้สึกหยาบ
กระด้าง

ผิวขรุขระ
ให้ความรู้สึก
กระด้าง

ผิวมัน
ให้ความรู้สึกเรียบ
ลื่น

ผิวเรียบ
ให้ความรู้สึก
ราบเรียบ

1 พื้นผิวในธรรมชาติ

หมายถึง บริเวณผิวนอกของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากธรรมชาติ เช่น พื้นผิวของต้นไม้ พื้นผิวของทราย พื้นผิวของน้ำ เป็นต้น

ผิวขรุขระ

คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย
texture	เทคเชอะ	พื้นผิว

11

2 พื้นผิวในสิ่งแวดล้อม

บริเวณผิวนอกของสิ่งต่าง ๆ ที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น พื้นผิวของวัตถุสิ่งของต่าง ๆ พื้นผิวของถนน เป็นต้น

ผิวนุ่ม

3 พื้นผิวในงานทัศนศิลป์

หมายถึง บริเวณผิวนอกของภาพและสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏให้เห็นหรือสัมผัสจับต้องได้ ศิลปินนำเอาพื้นผิวในลักษณะต่าง ๆ กันมาสร้างสรรค์ให้เกิดความงามและประโยชน์ใช้สอย

ผิวหยาบ

การสร้างงานศิลปะโดยนำเอาวัสดุในธรรมชาติหรือวัสดุสังเคราะห์ที่เหลือใช้ที่มีลักษณะผิวแตกต่างกัน เช่น เม็ดทราย ก้อนหิน เปลือกไม้ ใบไม้ กระดาษสี มาจัดองค์ประกอบและปะติดเป็นงานทัศนศิลป์ เราเรียกว่า **ภาพปะติด (Collage)**

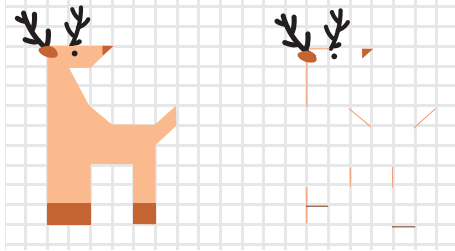

กิจกรรมที่

1.1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนลากเส้นต่อเติมจากเส้นที่กำหนดให้แล้ววาดลวดลาย ระบายสี ตกแต่งเพิ่มเติมตามจินตนาการ

ตัวอย่าง

กิจกรรมที่

1.2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนนำทัศนธาตุที่ประทับใจในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มาสร้างสรรค์เป็นงานทัศนศิลป์ลงในกระดาษวาดเขียน และระบายสีตามความถนัด พร้อมระบุว่านำทัศนธาตุใดมาใช้บ้าง

ตัวอย่าง

รูปร่าง รูปทรงในงานออกแบบ

การออกแบบ หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ ด้วยความคิด จินตนาการของตนเอง โดยพัฒนามาจากรูปร่าง รูปทรง ในธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว

🌻 **รูปร่าง รูปทรงของสิ่งของเครื่องใช้** 🌻

สิ่งของเครื่องใช้ที่เห็นอยู่รอบ ๆ ตัวเรา ทั้งที่อยู่ในบ้านและโรงเรียนซึ่งเกิดจากการออกแบบให้มีความสวยงามและเหมาะสมกับประโยชน์การใช้งาน

สิ่งของเครื่องใช้

สิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน

สิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียน

กลับสมอง

รูปทรงที่พบเห็นในบ้านของเพื่อน ๆ มีอะไรบ้างครับ

14

รูปร่าง รูปทรงของสิ่งก่อสร้าง

สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่นักเรียนมองเห็นอยู่รอบ ๆ ตัว ทั้งที่อยูในบ้าน โรงเรียน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ถูกออกแบบให้มีรูปร่าง รูปทรง สวยงามแตกต่างกันไป

สิ่งก่อสร้างที่บ้าน

สิ่งก่อสร้างที่โรงเรียน

การวาดภาพระบายสีสิ่งของเครื่องใช้และสิ่งก่อสร้าง

วัสดุอุปกรณ์

ดินสอ

ยางลบ

กระดาษวาดเขียน

สีไม้

กระเป๋าสะพายหลัง

1 ออกแบบตามจินตนาการ

2 กำหนดสีและบริเวณที่จะระบาย

3 เก็บรายละเอียดและตกแต่งเพิ่มเติม

15

บ้าน

1 ออกแบบตามจินตนาการ

2 กำหนดสีและบริเวณที่จะระบาย

3 เก็บรายละเอียดและตกแต่งเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนนำความรู้เรื่องรูปร่าง รูปทรง มาใช้ในการออกแบบสิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียน พร้อมเขียนอธิบายประโยชน์ลงในสมุดวาดเขียนของตนเอง พร้อมระบายสีให้สวยงาม

ตัวอย่าง

สรุปสาระสำคัญ

พื้นฐานงานทัศนศิลป์

ทัศนธาตุ

เส้น เกิดจากการนำจุดมาต่อเรียงกัน เช่น เส้นตรงแนวตั้ง เส้นโค้ง เส้นซิกแซก

สี ลักษณะของแสงที่ปรากฏแก่สายตา เช่น สีแดง สีนํ้าเงิน สีเหลือง

รูปร่างและรูปทรง ส่วนประกอบที่เกิดจากการนำเส้นมาต่อกัน

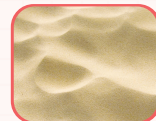
รูปร่างมี 2 มิติ

รูปทรงมี 3 มิติ

พื้นผิว บริเวณรอบนอกของสิ่งต่าง ๆ เช่น ผิวเรียบ ผิวหยาบ

รูปร่าง รูปทรงในงานออกแบบ

การออกแบบรูปร่าง รูปทรงของสิ่งของเครื่องใช้

คือ สิ่งของเครื่องใช้ที่อยู่รอบ ๆ ตัว ออกแบบให้มีความสวยงาม และประโยชน์การใช้งาน

การออกแบบรูปร่าง รูปทรงของสิ่งก่อสร้าง คือ สิ่งก่อสร้างที่ออกแบบให้มีรูปร่าง รูปทรงสวยงามแตกต่างกันออกไปตามประโยชน์ใช้สอย

กิจกรรม
ส่งเสริมการเรียนรู้

- 1 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน สืบค้นภาพ 3 ภาพ ได้แก่ ภาพธรรมชาติ ภาพสิ่งแวดล้อม และภาพผลงานทัศนศิลป์ แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์หาทัศนธาตุที่มีอยู่ในทั้ง 3 ภาพ
- 2 ให้นักเรียนออกแบบสิ่งของในอนาคตที่นักเรียนต้องการให้เกิดขึ้นจริงพร้อมอธิบายว่ามีลักษณะอย่างไร มีประโยชน์อะไร

ชวนคิด...
พิจิตรคำตอบ

- 1 รูปร่าง รูปทรงในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร
- 2 พื้นผิวในธรรมชาติและพื้นผิวในงานทัศนศิลป์แตกต่างกันอย่างไร
- 3 ยกตัวอย่างเส้นในธรรมชาติและเส้นในงานทัศนศิลป์มาอย่างละ 3 ตัวอย่าง
- 4 การออกแบบเครื่องใช้ภายในบ้านต้องคำนึงถึงเส้น สี รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิวอย่างไรบ้าง
- 5 ยกตัวอย่างรูปร่าง รูปทรงที่นักเรียนพบในโรงเรียน